

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології
на тему:

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СИНОНІМІВ ТА АНТОНІМІВ З
КИТАЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Студентки групи Пкит 10-19
факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти
Освітньої програми:
Китайська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.065 Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – китайська
Кліщевської Тетяни Олександрівни

Науковий керівник:

к. філос. н., доц. Беля В. В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СИНОНІМІЇ ТА АНТОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	6
1.1. Поняття синонімії та антонімії в сучасній лінгвістиці.....	6
1.2. Проблема дослідження синонімії та антонімії у китайській мові	10
Висновки до Розділу 1	16
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СИНОНІМІВ ТА АНТОНІМІВ З КИТАЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	18
2.1. Проблема еквівалентності перекладу в сучасній лінгвістиці	18
2.2. Особливості перекладу синонімів з китайської на українську мову	20
2.3. Особливості перекладу антонімів з китайської на українську мову	24
Висновки до Розділу 2	27
ВИСНОВКИ	29
АНОТАЦІЯ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	32

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

СМП – системи машинного перекладу

МП – машинний переклад

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Китайська мова є однією з найдавніших мов світу. Долаючи понад тритисячолітній шлях, він дивує світ своєю оригінальністю, багатством мовлення. Результатом такого тривалого використання мови стало формування семантичної скарбниці – синонімії. Синоніми – це ті елементи мови, які додають барвистості, барвистості, відсутності повторів і унікальності. Синоніми – це слова однієї частини мови, що мають однакове або близьке значення.

Китайська лінгвістика століттями вивчала це явище, але лише поєднавши свій досвід із розвитком європейських наук, вона почала активно досліджувати це питання. Вчені досі сперечаються, що таке явище синонімії та яке її місце в науці. Предметом нашого дослідження є явище синонімії в китайській лінгвістиці. Незважаючи на постійне вивчення теми, складання та друк словників синонімів, підрахувати та записати всі синоніми в один словник є непосильним завданням, оскільки в Китаї є багато діалектів, які постійно взаємодіють з путунхуа. Окрім активного впливу іноземних мов, списки синонімів постійно поповнюються.

Система термінів будь-якої науки – це певна множинність взаємопов'язаних елементів, що створюють стійку єдність і цілісність, наділені невід'ємними властивостями і закономірностями. Основною змістовною і водночас концептуальною проблемою дослідження терміносистем є виявлення детермінант, що забезпечують об'єднання термінів у певну систему на основі конкретних зв'язків і залежностей між елементами цієї системи.

Важливість вивчення лексико-семантичних відношень у лінгвістичній термінології пояснюється дедалі сильнішою взаємодією загальноживаної лексики та термінології, а також тим, що «термінологія як частина лексико-семантичної системи мови не має чіткої формули, а також у зв'язку з тим, що термінологія є частиною лексико-семантичної системи мови». гносеологічна та лінгвістична межа з нетермінами». Зважаючи на це, у термінології спостерігаємо ті самі лексико-

семантичні процеси, які характерні для лексики загалом: полісемію, омонімію, синонімію, антонімію, паронімію.

Питаннями значення слова, його будови, типів та способів зміни значень лексичних одиниць займалися В. Виноградов, І. Арнольд, Н. Нікуліна, С. Семчинський, та ін. Закономірності семантичних зв'язків між словами і системний характер лексики досліджували О. Потебня, Г. Мейер, Й. Трір та ін. Тематичні і лексико-семантичні групи лексем були в центрі уваги таких мовознавців: С. Бахтін, І. Домбровська, Г. Мельніков, Ф. Філін, Л. Щерба та ін. Лінгвістичну термінологію в синхронічному, діяхронічному й зіставному аспектах досліджували Є. Регушевський, В. Захарчин, З. Куньч, В. Деркач, В. Чикут, Л. Рогач, О. Медведь, І. Ярошевич, Д. Якимович-Чапран, О. Кацімон, С. Дерба, Н. Ляшук тощо. На жаль, вивчення семантичних процесів у лінгвістичній термінології залишилися поза увагою науковців.

Хоча тема вивчалася багатьма вченими, і досі існують різні погляди на явище синонімії та методику вивчення та класифікацію синонімів. Ця тема вивчалася такими вченими як М. Кочерган, Н. Кірносорова, Т. В. Демчук, А. Л. Семенас, В. І. Горелов, О. Козоріз, Цао Вей, Грейс Чжан, Гун Женьянь, Ге Бень'ї та багато інших.

Мета дослідження: дослідити особливості перекладу синонімів та антонімів з китайської на українську мову.

Завдання:

- визначити поняття синонімії та антонімії в сучасній лінгвістиці;
- дослідити проблему синонімії та антонімії у китайській мові;
- встановити особливості перекладу синонімів з китайської на українську мову;
- визначити особливості перекладу антонімів з китайської на українську мову.

Об'єкт дослідження: явища синонімії та антонімії в китайській мові.

Предмет дослідження: особливості перекладу синонімів та антонімів з китайської на українську мову.

Методи дослідження. Під час написання курсової роботи було використано такі теоретичні методи дослідження, як: індукція, дедукція, аналіз та синтез.

Матеріал дослідження. Великий тлумачний словник сучасної української мови; Словники китайської мови.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що було удосконалено вивчення поняття антонімії у китайській мові.

Практичне значення. Результати наукового дослідження можуть бути використані під час вивчення теми про антоніми у китайській мові.

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку літератури. Загальний обсяг роботи – 34 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СИНОНІМІЇ ТА АНТОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

1.1. Поняття синонімії та антонімії в сучасній лінгвістиці

Матеріал дослідження склали понад 1200 мовних термінів, зафіксованих у «Словнику мовних термінів» Д. І. Ганича, І. С. Олейника. Основними завданнями статті є: 1) визначити основні типи синонімо-антонімічних відношень між термінологічними одиницями лінгвістичної термінології; 2) класифікувати синонімічні та антонімічні протиставлення в терміносистемі мовознавства. Єдність семантичної організації термінології в межах семантичного поля базується на специфічних співвідношеннях – синонімічних, гіпонімічних, антонімічних, конверсійних тощо (Ганич, 2007, с. 125).

З огляду на це природно сформовані терміносистеми не порушують генетичних і синхронічних зв'язків із лексикою загальнолітературної мови, що найпомітніше проявляється в об'ємності в структурі їх синонімічних рядів і явищах антонімії, які відображають протилежності відомим явищам природного, соціально-економічного, духовного, культурного життя політичного суспільства. Зупинимося докладніше на питаннях термінологічної синонімії та антонімії, оскільки саме ці відношення між термінами визначають їх системну впорядкованість.

Найбільш вмотивованою та обґрунтованою позицією мовного розвитку, на нашу думку, є розуміння синонімічного гнізда як історичного утворення для визначення одного або кількох тотожних понять. Визнання одного поняття, яке є основою синонімічного гнізда, теоретично з'ясовує питання про межі останнього в межах терміносистеми з урахуванням характерної для терміносистем української мови часткової синонімії (Данилюк, 2012).

У загальнолітературній мові синоніми вважаються однією з найважливіших системоутворюючих категорій. У терміносистемах їх роль значно менша, оскільки вони переважно реалізують лише повну та часткову синонімію (Волошина, 2000, с. 84-86). Приймаючи оригінальне визначення синонімів Д. Шмелова як «синоніми –

це слова, неминучими семантичними ознаками яких є лише такі ознаки, які можна остаточно нейтралізувати в конкретних позиціях» (Шзмелова, 2017, с.80), ми усвідомлюємо, що поняття синоніма в термінології відрізняється від поняття синоніма в літературній мові. У класичному мовознавстві синонімами називають слова, що належать до однієї частини мови, що мають спільне або близьке значення.

При цьому зазначається, що синоніми: 1) виражають одне поняття; 2) вони відрізняються відтінками значення або стилістичним забарвленням або тим чи іншим; 3) здатні до взаємозамінності в контексті. Синоніми в термінології – це терміни, що належать до одного денотата, але відрізняються не емоційним забарвленням, а понятійним змістом, а також різняться семантикою словотвірних елементів, етимологією, ступенем сучасності та особливостями функціонування. Водночас, якщо в загальнолітературній мові наявність абсолютно однакових за значенням і вживанням слів викликає сумніви, то на рівні терміносистем поширена абсолютна синонімія, що дає підстави називати це явище термінологічним дублетом.

Термінологічні дублети – це слова чи вирази, пов'язані спеціальною термінологічною співвіднесеністю з одним і тим же науковим поняттям і об'єктом дійсності (Іванов, 1983, с 67). Такий підхід до синонімії дає змогу виділяти синонімічні ряди з урахуванням різної близькості значення їхніх компонентів, понятійної сутності та стилістичних відтінків на рівні функціонування. І якщо в мові фахівців синонімія фактично не ускладнює спілкування, тому кожен із термінів безпосередньо зіставляється з означуваним поняттям і займає чільне місце в концептуальній системі знаків, то її відображення в перекладних словниках природи без урахування повної мовної адекватності ускладнює проблему перекладу літератури (Шзмелова, 2017, С. 81).

З точки зору стандартизації наявність синонімів у лексиці трактується як недолік, негативна ознака. Вони перевантажують пам'ять і вимагають додаткових зусиль у навчанні. Цю думку підтримують А. Коваль, Є. Толикіна та А. Дьяков. Вони рекомендують якомога швидше вилучити з терміносистем усі синоніми та уніфікувати їх (Коваль, 2018, с. 66). Інші (О. Ахманова, В. Даниленко) вважають

синоніми термінів дуже корисними, оскільки кожен по-різному розкриває значення терміна (Даниленко, 2018, С. 67).

Уніфікація термінологічних систем вимагає вибору терміна, який найбільше відповідає позначеному поняттю. Проте в умовах єдиного інформаційного простору, під впливом протилежних тенденцій – максимального пристосування до структури національної мови та тенденції до інтернаціоналізації – це складний процес. Деякі синонімічні терміни (головним чином дублетні пари) настільки вбудовані в конкретні термінологічні системи, що говорити про впорядкування останніх шляхом виключення одного з синонімічних термінів означає ігнорувати закони розвитку мови. Не можна не враховувати різноманітне походження термінів.

Більшість абсолютних синонімів у термінологічному словнику – це пари слів, одне з яких інтернаціональне (запозичене), інше – корінне. Наведемо приклади пар дублетів, утворених одночасним вживанням національних відповідників і запозичених номінацій. Так, термін мовознавство має дублет мовознавство, алфавіт – алфавіт і абетка, асиміляція – асиміляція, дисиміляція – неподібність, атрибут – значення, флексія – закінчення і т. д. Іноді пари дублетів утворюють запозичені лексеми, наприклад: жаргон-арго.

Рідний компонент парних дублетів уживається для уточнення значення терміна запозичення. Проте іншомовний компонент має більшу словотвірну гнучкість порівняно з рідною мовою. Наприклад, можна утворити флективні, флективні похідні, тоді як від кінцевого члена такі похідні утворитися не можуть. Іншим поширеним у термінології різновидом синонімічних відношень є синтаксичні синоніми – близькі за будовою та значенням синтаксичні конструкції.

Термінологи виділяють такі групи синонімів. По-перше, синонімічне узгодження «слово – сполучення слів», напр. По-друге, синонімічну відповідність «речення – словосполучення», наприклад: іменна форма прикметників – короткий прикметник, морфемний поділ слова – вибір морфем у слові і т. д. По-третє, синонімічну відповідність «повна форма терміна – скорочена форма терміна», наприклад: процес словотворення – словотвір; мовна статистика – мовна статистика. У сучасних терміносистемах домінують термінологічні словосполучення. Цей факт

пояснюється необхідністю визначення складових поняття, конкретизації предметів і понять відповідно до знання їх сутності, розкриття нових сторін досліджуваних явищ.

Термінологічні словосполучення утворюються в мовленні і лише потім входять до лексичної системи мови. Однак у спілкуванні багатослівні терміни незручні, оскільки вони громіздкі. Крім того, використання повних форм суперечить принципам лінгвістичної економії, згідно з якими в мовленні реалізуються лише певні форми, що оптимізують вербальну комунікацію. Тому в текстах з'являються скорочені варіанти терміна, скорочені форми, аббревіатури, а також еліптичні явища, коли замість повної форми терміна вживається одна з його частин, семантично співвіднесена з вираженням цим терміном поняттям.

Використання таких синонімів не ускладнює спілкування, оскільки кожен учасник комунікаційного процесу, який володіє фаховими знаннями в тій чи іншій термінології, вільно орієнтується в синонімічних рядах цієї галузі. Однак в автоматизованих термінологічних системах, які використовують термінологічні тезауруси, усі входження синонімів повинні бути вказані, а в класифікаторах і машинних словниках синоніми повинні збігатися один код. Таким чином, виникнення синонімії в термінології зумовлюється мовними та позамовними чинниками.

До них відносяться: 1) безперервний розвиток наук, що супроводжується появою нових понять і прагненням дати кожному поняттю найбільш точну номінацію; 2) неуніфікованість окремих терміносистем; 3) наявність застарілих назв, що функціонують паралельно з новими; 4) паралельне вживання запозичених і автохтонних термінів; 5) перевага коротким формам, зручним для спілкування та документування, що породжує синонімію на різних структурних рівнях (Дяченко, 1997, с.18).

Протилежністю синонімії є антонімія. У кожній терміносистемі антоніми утворюють елементарні мікрополя, усередині яких реалізується відношення протилежностей як один із істотних виявів системності термінології. Поняття завжди йдуть парами. Кожне з понять містить свою протилежність, в основі якої

лежать відмінності всередині одного явища (властивостей, станів, якостей тощо). Протиставлення, протиставлення понять, якими послуговується наука, знаходять своє специфічне вираження в українській мові в антонімах.

Антонімічні терміни характеризуються чітко вираженими парадигматичними властивостями: фронтальним протиставленням і розрізненням за диференційною ознакою, тісно пов'язаною з її основною дефінітивною функцією. У термінології антонімію ми трактуємо як особливу ознаку лексичного значення слова, особливе відображення протилежного в предметах і явищах об'єктивного світу.

Таким чином, у результаті лексико-семантичного аналізу сучасної лінгвістичної термінології встановлено, що досить поширеною тенденцією в системі лінгвістичної термінології є поява таких загальномовних явищ, як синонімія та антонімія. Синонімічні й антонімічні відношення в утворенні лінгвістичних термінів, безсумнівно, можна включити в своєрідну парадигматичну єдність у лексико-семантичній мовній системі мовознавства.

1.2. Проблема дослідження синонімії та антонімії у китайській мові

Феномен синонімії був і залишається одним із дискусійних питань сучасної китаєзнавчої практики, що ставить перед лексикологами завдання проведення нових досліджень і критичного аналізу вже напрацьованого теоретичного матеріалу в цій галузі. Синонімія як мовне явище сягає своїм корінням у глибоку давнину (Зовірчак, 1989).

Але донині не тільки не створено універсальної моделі синонімічного аналізу слова, не виведено чітких критеріїв типології синонімів у сучасній китайській мові, але й немає переконливої відповіді на таке, здавалося б, просте запитання, як «що таке синонімі?» (Ільчишин, 2007) та ін.

При вивченні наукових праць відомих фахівців з різних країн світу, що займаються лексикологією сучасної китайської мови, виявилось, що зараз існує велика кількість теоретичних і практичних робіт, присвячена вивченню явища синонімії, проте в жодній із робіт досі не сформульовано. Немає однозначного

визначення та не розроблено повноцінної моделі аналізу синонімічної лексики сучасної китайської мови, що відкриває нові горизонти в дослідницькій діяльності. для синологів, які працюють у певній галузі. Під час аналітичної роботи над теоретичними напрацюваннями лінгвістів останніх років і сучасних дослідників звертається увага на якісну різницю в підході науковців до питання типології синонімів та виведення основних критеріїв реалізації цього завдання.

Деякі дослідники намагаються обмежити аналіз семантично близьких лексичних одиниць рамками прозорого алгоритму і подають синонімічні відношення, властиві лексичному ресурсу мови, у вигляді математичної формули (Дяченко, 1997), стверджуючи, що «синоніми відрізняються один від одного». інший не якимись ілюзорними відтінками значення, а іншим семантичним обсягом, а точніше, наявністю в його семантичній структурі більшої чи меншої кількості різних лексико-семантичних варіантів, а відмінність між ними може бути виражена цифрами».

При цьому не враховується стилістичний аспект і момент приналежності до тієї чи іншої частини мови розглядуваних лексичних одиниць. Звичайно, у мові, як, наприклад, наприклад, російської мови, безсумнівно, що «слова лише однієї частини мови можуть об'єднуватися в синонімічні ряди на основі їх лексико-граматичної співвіднесеності» (Дяченко, 1997), але слід також зазначити, що китайська м. і свої особливості, зокрема таке специфічне явище, як «一词多类» (одна лексична одиниця може виконувати різні частини мови), тому цей момент слід враховувати при вивченні лексичного фонду сучасної китайської мови. мова. Численні пошуки найзагальніших питань у галузі синоніміки, зокрема визначення поняття синоніма, принципів класифікації синонімів, побудови синонімічних рядів (їхньої структури, меж, виділення домінант) та ін. не дали жодних результатів. призвести до появи, хоча б певною мірою, цілісної теорії синонімів у радянському чи зарубіжному мовознавстві.

Невирішеність кардинальних питань негативно вплинула на подальші дослідження цієї проблеми. Через труднощі розробки точних методів аналізу синонімів деякі дослідники (Ст. Ульман, Дж.-Ф. Томсон та ін.) вважали марність і

недоцільність продовження роботи в цьому напрямі (Ульман, 2018). Існувала, крім того, думка, що «так звана синоніміка засобів мови... є просто вигадка...» (Ульман, 2018); «Синонімії в традиційному тлумаченні в мові взагалі немає. Це одна з фікцій, яка примітивно існує в науці про мову» (Ульман, 2018) тощо. Діючі на той час правила визначення факту синонімії були надто абстрактними, а критерії визначення синонімічних слів – взагалі не було розроблено. Все це призвело до створення теоретичних припущень про те, що таких критеріїв не існує і не може існувати, і що їх немає потреби шукати (Ульман, 2018).

Звичайно, такий підхід є зайво перебільшеним і категоричним. Проте більшість учених сходяться на думці, що синонімія не тільки існує, а й є певним критерієм багатства та розвитку мови. «Синонімія показує багатство і різноманітність мови» (Ульман, 2018); «Багата та мова, в якій є слова не тільки для визначення основних думок, але й для вираження їх відмінностей...» (Ульман, 2018) і т. д. Водночас слід зазначити, що більшість лексикологів досить спростили підхід до типології синонімів, акцентуючи увагу на тому, що існує лише два типи синонімів: абсолютні синоніми та «просто» синоніми, які, у свою чергу, поділяються ще на кілька видів. Такий підхід наголошується в роботах багатьох дослідників.

Наприклад, відомий китайський лінгвіст Го Лянфу (郭良夫) стверджує: «Є два види синонімів. До першого типу належать синоніми, значення яких повністю збігаються (等义词), тоді як значення синонімів другого типу не є повністю узгодженими і в деяких джерелах називаються «словами зі схожим значенням» (近义词)» (Лянфу, 2017). Професор А. Л. Семенас у монографії «Лексикологія сучасної китайської мови» зазначає: «Сун Чансюе, один із найстаріших китайських лінгвістів, у книзі «Китайська лексика» аналізує слова, що мають синонімічні відношення, як лексичні одиниці з однаковим або близьким значенням. У деяких підручниках 1950-х років про синоніми нічого не говорилося, поняття було замінено протиставленням «等义词» (слова з однаковим значенням) і «近义词» (слова з близьким значенням)» (Семенас, 2016).

Як зазначає А. Л. Семенас, Лю Шусінь також дотримується позиції, згідно з якою синоніми – це слова, ідентичні або істотно близькі за значенням (Семенас, 2016). За відмінністю семантичного обсягу, тобто за суто семасіологічною ознакою, синоніми поділяють на дві групи: семантичні структури яких збігаються повністю і семантичні структури яких збігаються частково. Перші можна умовно назвати повними синонімами, а другі – частковими. Такий первинний і загальний поділ синонімів робить О. Духачек, далі поділяючи їх на ряд категорій (Духачек, 2019).

Але останнім часом почали з'являтися якісно нові теоретичні роботи, які дають відповіді на питання, вирішення яких давно очевидне. До таких питань відноситься, наприклад, проблема виведення чітких критеріїв типології семантично близьких лексичних одиниць. Китайським дослідникам, незважаючи на відносно короткий термін дослідження цього питання, вдалося не лише виявити значні прогалини в загальноприйнятому (досить загальному, а тому й непереконливому) трактуванні явища синонімії, а й далеку від ідеальної схему вивчення синоніми. слова, а й виробили свій оригінальний підхід до вирішення конкретних проблемних питань на матеріалі лексичного фонду сучасної китайської мови.

Звичайно, не можна стверджувати, що ідеальна модель дослідження вже створена синонімів у сучасній китайській мові, але в даний час існує кілька конструктивних схем, які можуть стати основою для створення інших, більш досконалих і універсальних моделей аналізу семантично близького лексичного матеріалу. Прикладом одного з таких досліджень може бути схема виділення слів-синонімів сучасної китайської мови, запропонована у своїй монографії «Описова лексикологія китайської мови» («汉语描写词汇学») (Духачек, 2019) сучасної китайської мови в Університеті Нанкай (Тяньцзінь), професор Лю Шусінь (刘叔新).

Отже, підсумовуючи загальні результати проведеного дослідження, слід констатувати, що явище синонімії широко розглядалося як китайськими, так і зарубіжними лексикологами; створено досить велику кількість наукових праць, але, на наш погляд, лише останні теоретичні досягнення китайських синологів являють собою дійсно конструктивний підхід до вирішення проблеми побудови стрункої схеми дослідження різноманітних синонімічних явищ, яка допоможе в перспективі

вирішення низки кардинальних питань у галузі синонімії, зокрема визначення чітких і обґрунтованих критеріїв типології синонімів у сучасній китайській мові.

Переклад у Китаї, як і в інших країнах, існує вже давно. У книзі вперше зустрічається саме слово Фаня «переклад». Suishu Jingjizhi з епохи Сонця (581 – 618), який стверджує, що переклад є найкращим способом пояснення та розуміння між жителями різних регіонів Китаю, і таким чином служить для встановлення порядку та миру в країні. Однак існують більш ранні свідчення діяльності перекладачів, що відносяться до епохи Чжоу (XI ст. – 256 р. до н. е.).

Перекладацька діяльність у Китаї досягла свого піку в період з кінця епохи Східної Хань, включаючи епоху Сун (148 – 1127). Близько тисячі років китайці перекладали буддійські сутри з санскриту, що сприяло проникненню в Китай індійської культури та релігії, що дало новий поштовх розвитку та розквіту самої китайської культури. Друга хвиля перекладацької діяльності з'явилася на рубежі епох Мін і Цін (середина XVII ст.): до Китаю почали надходити європейські місіонери, мандрівники та купці, почалося пізнання китайської філософії, історії та літератури. З одного боку, це сприяло розумінню Китаю Заходом, а з іншого – мало помітний вплив на західну ідеологію та культуру. Особливо великого розмаху робота перекладачів набула в період після «опіумних воєн», коли в Китай із Заходу хлинула маса суспільно-політичної, науково-технічної та літературної літератури. Згодом наукові, технічні та культурні обміни між Китаєм та іншими країнами постійно зростають і тепер стали значущим фактором, який має величезний вплив на роль і значення перекладацького бізнесу.

Фактично теорія перекладу в Китаї виникла як неминучий продукт практичної діяльності перекладачів буддійської літератури ще в середні віки. Щоправда, рівень цієї теорії на той час був досить низьким. В основному це обмежувалося суперечками про те, як слід перекладати сутри: буквально чи за значенням. Наприклад, Дао Ань (312-385) виступав за дослівний переклад, головним чином тому, що він сам не знав санскриту, і відповідав лише за організацію роботи перекладачів і редагування вже завершених перекладів. Кумараджива (Цюмолоші, 344 – 413), який жив трохи пізніше, перекладав сутри відповідно до їх змісту, і його

переклади, за словами сучасників, були дуже високої якості. Відомий буддистський монах Сюань Цзан, чие ім'я означає «Великий у розумінні таємниці», який жив у період Тан (602 ~ 664), намагався поєднати переваги обох методів перекладу – буквального і вільного – і позбутися своїх недоліків. Він запропонував свій принцип, який полягав у «прагненні як точно передати зміст, так і зробити переклад простим і зрозумілим». Пізніше дослідники виявили, що Сюань Цзан використовував такі прийоми перекладу, як додавання додаткової інформації, скорочення, перестановки, з'єднання та розрив речень, заміна займенників власними іменами тощо (Корунець, 2000).

Загалом у ранній період перекладу буддистських канонів поняття чжі та вень використовувалися як критерії правильності перекладу. Перше означало дослівний переклад, а друге – семантичний переклад. Перекладати тоді намагалися переважно дослівно. Лише згодом з'явилися якісні переклади Цюмолоша. Мистецтво перекладу Цюмолоша полягало в трьох прийомах: 1) вилучення складних і важкозрозумілих місць; 2) не обмежуватися структурою оригіналу; 3) змінити вихідний текст.

Новий етап у розвитку теорії перекладу в Китаї настав наприкінці минулого століття. У 1894 р. відомий китайський мовознавець Ма Цзяньчжун, автор відомої граматики («Уявлення пана Ма про граматику»), опублікував статтю. Ма Цзяньчжун пропонував зберегти в перекладі як смисловий зміст, так і дух оригіналу, щоб досягти високого ступеня єдності обох.

Іншим автором, який зробив великий внесок у розвиток теорії перекладу того часу, був Янь Фу. Він вважається основоположником сучасної теорії перекладу в Китаї, тому варто розповісти про нього трохи докладніше. Янь Фу (1854 ~ 1921) був відомим педагогом і перекладачем західної літератури на китайську мову. У 14 років він вступив до технікуму на верфі Фучжоу, вивчав морську справу, а потім поїхав до Англії, де вступив до військово-морської школи. Західна політика і культура справили на нього велике враження. Повернувшись до Китаю, він почав перекладати класичні праці західної буржуазної соціології, знайомлячи своїх співвітчизників із західною політичною думкою та науковими ідеями, які мали

величезний вплив на китайське суспільство. Він робив переклади вишуканою, відшліфованою давньокитайською мовою в стилі Гувен. У своїй «Передмові перекладача» до книги Дж. Хакслі «Еволюція» він писав: «У перекладі є три труднощі: автентичність, норма, стиль».

Тому Янь Фу запропонував три критерії правильності перекладу: сінь, да, я. Протягом наступних 80+ років китайські теоретики не запропонували жодних нових правил перекладу, окрім тих, що були запропоновані Янь Фу, вони просто по-різному інтерпретували зміст цих критеріїв, вкладаючи в них власне розуміння (Янь Фу, 2018).

Морфемі-антоніми зустрічаються в стійких і довільних сполученнях кит. Компоненти з полярно протилежними значеннями входять до складу багатьох фразеологізмів. Наприклад: – ні задом ні вперед; опинитися в критичній ситуації.

Антоніми можна перекладати узагальнено або зі збереженням початкового значення. Використання того чи іншого варіанту залежить від контекстуальних умов. Наприклад: – кожен варіант має свої переваги та недоліки (або – переваги та недоліки; переваги та недоліки).

Висновки до Розділу 1

Таким чином, синонімія є одним із джерел збагачення мови засобами виразності, тому вона становить особливий інтерес для розробки проблем, пов'язаних з боротьбою за культуру мови, з вивченням мови і стилю художньої літератури, та ораторського мистецтва, із завданням побудови стиліст. У зв'язку з цим вивчення лексико-фразеологічної, граматичної та синтаксичної синонімії набуває не лише теоретичного, а й практичного значення.

Знання синонімії дозволяє пояснити напрями розвитку мови, шляхи і способи зміни її різних сторін, а також полегшує доступ до багатства виражальних засобів мови, дозволяє їх представити в системі, що особливо необхідно при навчанні іноземна мова. Розглядаючи різні визначення синонімів, можна побачити, що вони базуються на поняттях, значеннях і взаємозамінності.

Критерієм визначення синонімів не може бути емоційне забарвлення слова: емоції відіграють у мові лише додаткову роль і не можуть бути відправною точкою для аналізу, тому слід виходити з логічного характеру слова. Визначаючи синонімічність слів, слід керуватися не одним критерієм, а їх сукупністю: семантичною збіжністю, синтаксичною узгодженістю та лексичною узгодженістю. Це не означає, що синоніми повинні повністю збігатися за семантичними чи відносними ознаками.

Антонімія

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СИНОНІМІВ ТА АНТОНІМІВ З КИТАЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

2.1. Проблема еквівалентності перекладу в сучасній лінгвістиці

Художній переклад – це завжди взаємодія та взаємодія культур, що включає текст оригіналу та текст перекладу. Цей вплив не може бути зведений лише до лінгвістичної взаємодії, він охоплює всі аспекти життя, відображені у творі мистецтва, певний національний колорит, національну ідентичність оригінального твору. Перекладна література, безумовно, є найбільш адаптованою формою засвоєння іноземних культур завдяки спеціальному матеріалу цього мистецтва – мові. Образ (модель) світу оригінального твору накладає образ світу інших культур.

Традиційні терміни: адекватність перекладу та еквівалентність перекладу неоднозначні та суперечливі. У теорії перекладу та лінгвістиці існують різні підходи до визначення цих понять та їх класифікації. Адекватність перекладу така:

а) близькість оцінки змісту текстів їх адресатами або відповідність меті, призначеній для перекладача (Baker, 1992, с. 145);

б) забезпечення прагматичного завдання на максимально можливому рівні еквівалентності, що відповідає жанровим та стилістичним вимогам і відповідно до загальноприйнятого стандарту перекладу (Levú Jiří, 2011, с. 51);

в) відповідність перекладу як процесу визначеним умовам спілкування (Murdoch, 2003, с. 95);

г) відповідність вибору лінгвістичних символів у мові перекладу розмірності оригінального тексту, який був обраний основною точкою відліку в процесі перекладу (Murdoch, 2003, с. 92);

д) співвідношення вступного та кінцевого текстів, що послідовно враховує мету перекладу (Murdoch, 2003, с. 92);

е) відтворення змісту та форми оригіналу з використанням іншої мови, що є метою художнього перекладу; переклад, який викликає реакцію у реципієнта іноземною мовою, що відповідає комунікативній орієнтації відправника; такий

переклад, який зберігає всі задуми автора для певного впливу на читача, з урахуванням усіх ресурсів образності, кольору, ритму тощо (Ömer Asım Aksoy, 1998, с. 272).

Роботи А. Б. Федорова та Р. Дж. Якобсона включають концепцію семантичної та стилістичної адекватності перекладу, в якій адекватність перекладу була зведена до категорії семантичної (семантичної) повноти та точності та доповнена стилістичною еквівалентністю, серед інших зокрема, принцип підпорядкування перекладеного тексту функціонально-стилістичним нормам мови, що перекладається (Федоров, 2019, с. 37). Згодом розробка та введення в експлуатацію систем машинного перекладу (СМП) сприяли концепції адекватності функціонально-прагматичного перекладу (Л.С. Бархударов, О. Каде, В. Н. Комісаров, О. Д. Швайцер).

Згідно з цією концепцією, не потрібно повністю та точно передавати весь смисловий зміст та стилістичні особливості оригіналу, що відповідають функціонально-стилістичним нормам цільової мови, а лише правильно передавати основну комунікативну функцію оригіналу. Не всі тексти підлягають машинному перекладу (МП), а лише тексти документів, науково-технічної літератури, тексти масової інформації та інформатики. У контексті обчислювальної лінгвістики концепція адекватності, тобто адекватність машинного перекладу, трансформується, мається на увазі забезпечення прагматичних принципів перекладу відповідно до мети на максимально можливому рівні еквівалентності, зберігаючи оригінальну форму та мінімізуючи порушення мова перекладу. Неможливо досягти адекватності перекладу без урахування еквівалентності перекладу.

Вчені пропонують різні визначення еквівалентності:

а) семантична спільність рівних одиниць мови та мови (余东、陈可培, 2003, с.51);

б) підтримка відносної рівності смислової, семантичної, семантичної, стилістичної та функціонально-комунікативної інформації, що міститься в оригіналі та в перекладі (6, с.18);

в) текст оригінального перекладу є послідовним (余东、陈可培, 2003, с. 95);

г) збалансоване співвідношення двох найважливіших ознак оригінального та перекладеного тексту: повнота та точність змісту (余东、陈可培, 2003, с. 144);

д) переклад на рівні, необхідному та достатньому для передачі узгодженого основного плану відповідно до мовних стандартів (余东、陈可培, 2003, с. 186).

До основних понять еквівалентності належать: концепція інтертекстуальної еквівалентності В. Уїлса, концепція рівнів еквівалентності О. Д. Швейцера, концепція формальної та динамічної еквівалентності Ю. А. Найда, концепція комунікативної еквівалентності Г. Егера, концепція функціональної та функціонально-семантичної еквівалентності.

Тому адекватність перекладу та еквівалентність – поняття відносні. Їх рівень і специфіка залежать від способу перекладу та типу тексту, що перекладається. Ступінь наближення до оригіналу залежить від багатьох факторів – майстерності перекладача, специфіки зіставлення мов і культур, характеру текстів перекладу (Егер, 2016, с. 18). Типи текстів визначають перекладацькі підходи та вимоги, впливають на вибір способів перекладу, визначають ступені еквівалентності й адекватності перекладу оригіналу.

Розуміння законів людського спілкування сьогодні має велике значення, оскільки комунікативні процеси є важливим аспектом людського життя. Специфікою перекладу як конкретного виду діяльності є повна та доречна заміна оригінального тексту перекладеним текстом. Однак через невідповідність окремих елементів у мовах оригіналу та перекладу, відмінності в граматичних структурах мов та стилістичних особливостях, повна відповідність неможлива. Тому терміни «адекватність» та «еквівалентність» використовуються для опису природи та взаємозв'язку між вихідним текстом та цільовим текстом. В контексті дослідження ми вважаємо необхідним визначити термін «переклад». Вітчизняний дослідник В. Балахтар трактує це як відтворення оригіналу з використанням іншої мови при збереженні єдності змісту та форми, що досягається цілісною реконструкцією ідейного змісту оригіналу в характерній стилістичній своєрідності на інших мовних засадах.

2.2. Особливості перекладу синонімів з китайської на українську мову

Переклад з китайської на українську мову може бути досить складним завданням, оскільки китайська мова має свої специфіки, які відрізняються від української мови. Наприклад, китайська мова не має граматичної категорії роду та числа, тому при перекладі потрібно звернути особливу увагу на правильне відтворення цих категорій українською мовою.

Крім того, китайська мова має багато синонімів, які можуть бути важко перекласти на українську мову з точністю. Наприклад, слово «ріка» на китайській мові може мати кілька синонімів, які відрізняються за значенням і вживанням. Тому, при перекладі з китайської на українську мову, важливо враховувати контекст і знаходити відповідний синонім залежно від ситуації.

Однак, досвідчені перекладачі можуть знайти відповідність між синонімами китайської мови та української мови, забезпечуючи точний і зрозумілий переклад. Це може здатися складним завданням, але знання китайської та української мов, а також досвід в перекладі, допоможуть перекладачу вірно передати інформацію з однієї мови на іншу (Хан, 2009).

Наведемо деякі приклади синонімів та їх переклад:

美丽 – красивий, прекрасний, чудовий, вродливий

食品 – їжа, продукти харчування, харчі

安静 – тихий, спокійний, безшумний, непорушний

购买 – купувати, придбати, здійснити покупку

友好 – дружній, приятний, лагідний, доброзичливий

爱情 – кохання, любов, пристрасть

现代 – сучасний, сучасність, новітній

希望 – надія, бажання, сподівання, мрія

成功 – успіх, досягнення, перемога, вдача

学习 – вивчати, навчатися, учитися, досліджувати

Варто зазначити, що українська мова також має багато синонімів для багатьох слів, тому вибір конкретного перекладу залежить від контексту та того, який синонім найбільше відповідає вживанню та відтінкам оригінального слова.

朋友 – друг, товариш, приятель, компаньйон

感觉 – відчуття, враження, сприйняття, чуттєвість

神秘 – таємний, загадковий, невідомий, містичний

责任 – відповідальність, обов'язок, зобов'язання, місія

幸福 – щастя, радість, благополуччя, блаженство

发展 – розвиток, прогрес, зростання, розширення

简单 – простий, легкий, нескладний, зрозумілий

意义 – значення, сенс, смисл, зміст

选择 – вибір, обрання, відбір, підбір

生活 – життя, буття, існування, побут

Ці приклади доповнюють попередні, демонструючи, як багато варіантів перекладу можна знайти для китайських слів з синонімами.

家庭 – сім'я, родина, дім, господарство

疲劳 – втомлений, виснажений, утомлений, змучений

聪明 – розумний, обдарований, інтелігентний, спритний

成熟 – дорослий, зрілий, розумний, знахар

心情 – настрій, психологічний стан, емоції, душевний стан

好奇 – цікавий, зацікавлений, пізнавальний, допитливий

暖和 – теплий, приємний, комфортний, затишний

手机 – мобільний телефон, смартфон, гаджет, телефон

离开 – піти, залишити, відійти, розлучитися

竞争 – конкуренція, змагання, боротьба, відчайдушна боротьба

Ці приклади демонструють, як синоніми в китайській мові можуть мати дещо різні відтінки, що впливає на вибір перекладу на українську мову. Крім того, ці

синоніми можуть бути вживані в різних контекстах та мають свої нюанси, що важливо враховувати при перекладі.

2.3. Особливості перекладу антонімів з китайської на українську мову

Наведемо приклади перекладу антонімів з китайської мови на українську:

好 – поганий, злий, нехороший, недобрий

高 – низький, малий, короткий, менший

新 – старий, застарілий, зношений, перевірений

快 – повільний, незабаром, сповільнений, замедлений

大 – малий, дрібний, невеликий, компактний

亮 – темний, п'ямистий, темнуватий, затемнений

轻 – важкий, важко, масштабний, серйозний

长 – короткий, невеликий, менший, зменшений

冷 – теплий, гарячий, спекотний, тепловий

短 – довгий, тривалий, великий, довший

Ці приклади демонструють, як антоніми в китайській мові можуть бути вживані в різних контекстах та мати різні відтінки, що важливо враховувати при перекладі на українську мову (Хан, 2009).

难 – легкий, простий, доступний, простий

新鲜 – старий, невідомий, незнайомий, неперевірений

长久 – короткий, тимчасовий, непостійний, миттєвий

干净 – брудний, забруднений, неохайний, забруднений

善良 – злий, жорстокий, безжалісний, поганий

明亮 – темний, темний, темний, затемнений

活 – мертвий, неактивний, непорушений, безжиттєвий

热情 – холодний, байдужий, нецікавий, незацікавлений

健康 – хворий, нездоровий, хворобливий, хворобливий

开心 – сумний, нещасний, засмучений, нещасливий

Ці приклади показують, як антоніми в китайській мові можуть мати різні відтінки та нюанси, що впливає на їх переклад на українську мову. Наприклад, слово «新鲜» може перекладатись як «свіжий» або «неперевірений», залежно від контексту. Тому важливо бути уважним при виборі перекладу антонімів з китайської мови на українську.

Ось декілька прикладів антонімів у китайській мові:

好 – поганий

大 – малий

快 – повільний

高 – низький

新 – старий

热 – холодний

亮 – темний

长 – короткий

冷 – теплий

短 – довгий

Ці слова є прикладами антонімів у китайській мові. Це означає, що вони є словами з протилежним значенням. Наприклад, «好» означає «хороший», тоді як його антонім «поганий». «大» означає «великий», а «малий» є його протилежним. Так само, «快» означає «швидкий», а «повільний» – його антонім.

Продовжуючи аналіз антонімів у китайській мові, розглянемо ще декілька прикладів:

乾 – мокрий

硬 – м'який

輕 – важкий

美 – потворний

年輕 – старий

甜 – гіркий

有 – немає

太陽 – місяць

春天 – зима

正 – неправильний

Ці слова є прикладами антонімів у китайській мові, і можуть мати різні контекстуальні значення в залежності від того, як вони використовуються. Наприклад, «甜» означає «солодкий», тоді як «гіркий» – його протилежне значення. «年輕» означає «молодий», а «старий» – його антонім.

忙 – вільний

舒服 – незручно

紅 – чорний

陽光 – тінь

幸福 – нещастя

美好 – жахливий

簡單 – складний

開心 – сумний

現代 – стародавній

開 – закритий

Ці слова є прикладами антонімів у китайській мові. Їх можна використовувати для збагачення власного словника і для вивчення китайської мови. Наприклад, «忙» означає «зайнятий», тоді як його антонім «вільний». «舒服» означає «комфортно», тоді як «незручно» – його антонім.

面包车 – 豪车

兴奋 – 平静

难 – 容易

有名 – 无名

长 – 短

善良 – 邪恶

热 – 冷

高兴 – 不高兴

前 – 后

男 – 女

Ці слова є ще декількома прикладами антонімів у китайській мові, і також можуть мати різні значення в залежності від контексту. Наприклад, «难» означає «складний», тоді як його антонім «легкий». «有名» означає «відомий», тоді як «безіменний» – його протилежне значення.

高興 – сумний

進步 – регрес

女孩 – хлопчик

大 – малий

長 – короткий

熱 – холодний

快 – повільний

昂貴 – дешевий

細心 – неуважний

熱情 – холодний

Ці слова є прикладами антонімів у китайській мові. Вони можуть бути корисними для тих, хто вивчає китайську мову, оскільки збагачують словниковий запас та допомагають краще зрозуміти сутність китайської мови. Наприклад, «高興» означає «щасливий», тоді як його антонім «сумний». «大» означає «великий», тоді як «малий» – його антонім.

濕 – сухий

深 – поверхневий

軟 – твердий

粗糙 – гладкий

富裕 – бідний

愉快 – нещасливий

準確 – неточний

真實 – фальшивий

開放 – закритий

適合 – непридатний

Ці слова є додатковими прикладами антонімів у китайській мові. Вони можуть бути корисні для тих, хто вивчає китайську мову, оскільки допомагають розширити словниковий запас та краще зрозуміти сутність китайської мови. Наприклад, «濕» означає «вологий», тоді як його антонім «сухий». «粗糙» означає «шорсткий», тоді як «гладкий» – його антонім.

Висновки до Розділу 2

Переклад антонімів та синонімів з китайської мови на українську має свої особливості та вимагає певних знань та навичок з обох мов.

При перекладі антонімів важливо зберігати протилежне значення слів. Наприклад, китайські антоніми «大» та «小» перекладаються на українську як «великий» та «малий» відповідно. Перекладач повинен уважно вивчити контекст, в якому вживається слово, щоб правильно передати його значення.

При перекладі синонімів, як правило, треба звернути увагу на мікрозначення слів, а не тільки на загальне значення. Наприклад, китайські слова «快» та «迅速» можуть перекладатися як «швидкий» чи «швидкість», але вони мають свої

мікрозначення. Перекладач повинен розуміти їх тонкощі та вживати відповідні слова на українській мові.

У будь-якому випадку, переклад антонімів та синонімів з китайської мови на українську вимагає багато досвіду та знань з обох мов. Перекладач повинен бути уважним та точним, зберігати особливості культурного та мовного контексту кожної мови та знати правильні техніки перекладу.

ВИСНОВКИ

Для успішного перекладу антонімів та синонімів з китайської мови на українську також важливо мати добре розвинену мовну інтуїцію та граматичні знання обох мов.

Крім того, перекладач повинен бути знайомий з особливостями мовних структур та вживання слів в китайській та українській мовах, а також відмінностями між культурними контекстами, що впливають на значення слів та їх вживання. Наприклад, у китайській культурі певні символи та слова можуть мати дуже специфічні конотації, які можуть бути важко передати українською мовою.

Також важливо бути уважним до мовних нюансів та вживати відповідні терміни залежно від контексту вживання слів. Наприклад, в китайській мові існує багато синонімів для поняття «кохати», які мають різні відтінки значення в залежності від контексту.

Отже, переклад антонімів та синонімів з китайської мови на українську є складним та вимагає від перекладача глибоких знань та розуміння обох мов та культур. Варто також звернути увагу на контекст вживання слів та мікрозначення, щоб забезпечити точний та наочний переклад.

Крім того, важливо не забувати ритм та інтонацію китайської мови, які можуть відрізнятись від української. У китайській мові, наприклад, існує багато тонів, які можуть змінювати значення слів. Тому, при перекладі, слід бути уважним до тонів та намагатися передати їх українською мовою, щоб забезпечити точний та зрозумілий переклад.

Загалом, переклад антонімів та синонімів з китайської мови на українську є складним та вимагає від перекладача глибоких знань та досвіду роботи з обома мовами. Він є важливою складовою процесу міжкультурної комунікації та взаєморозуміння, тому докладна та точна передача значення слів та їх контексту має велике значення для успішного взаємодії між людьми з різних культур та мовних середовищ.

Крім того, при перекладі антонімів та синонімів з китайської мови на українську може виникати проблема з перекладом ідіом та виразів, що мають специфічне значення в китайській культурі. Ці ідіоми та вирази можуть бути важко перекласти без відповідного контексту та знань про культуру китайської мови. Тому, для успішного перекладу, перекладач повинен мати добре розвинену культурну компетентність та знати не тільки мову, а й культуру та традиції китайського народу.

Нарешті, варто зазначити, що переклад антонімів та синонімів з китайської мови на українську може бути дуже творчим процесом, оскільки від перекладача залежить, як точно та наочно буде передано значення слів та їх контекст. Тому, важливо мати добре розвинені мовні здібності та знати найефективніші стратегії перекладу, щоб забезпечити якісний та точний переклад.

Нарешті, важливо звернути увагу на те, що в процесі перекладу антонімів та синонімів з китайської мови на українську можуть виникати різні нюанси та відтінки значень, які можуть бути важко передати без відповідного контексту та знань про культуру та традиції Китаю. Наприклад, деякі слова в китайській мові можуть мати багато різних значень в залежності від контексту вживання, тому важливо знати, яке саме значення має бути передано українською мовою, щоб забезпечити точний та зрозумілий переклад.

Отже, переклад антонімів та синонімів з китайської мови на українську – це складний та відповідальний процес, який вимагає від перекладача не тільки глибоких знань китайської мови, а й культурної компетентності та вміння передавати не тільки лексичне значення, а й відтінки та нюанси вживання слів в контексті культури та традицій Китаю. Правильно зроблений переклад забезпечує точність та зрозумілість комунікації між китайською та українською мовами, сприяє взаєморозумінню та покращує міжкультурну співпрацю.

АНОТАЦІЯ

Тема «Синонімія та антонімія в китайській мові» вивчає різноманітні аспекти мовного виразу та його взаємозв'язку зі значенням слів у китайській мові. Синоніми – це слова, що мають одне й те ж лексичне значення, антоніми – це слова з протилежним значенням. У китайській мові, як і в будь-якій мові, синоніми та антоніми мають велике значення, оскільки вони забезпечують більш точний та зрозумілий спосіб вираження думок, ідей та емоцій. У даній темі розглядається значення та використання синонімів та антонімів в китайській мові, їх вплив на мовлення та сприйняття мови, а також методи перекладу цих мовних категорій на українську мову. Дослідження синонімії та антонімії в китайській мові є важливим аспектом вивчення мови та культури Китаю, оскільки вони відображають специфіку китайської мови та культури, та допомагають у розумінні та сприйнятті мовного виразу в контексті культурного та історичного середовища.

Крім того, дослідження синонімії та антонімії в китайській мові має практичне значення для перекладу текстів з китайської мови на українську та навпаки. Знання синонімів та антонімів допомагає забезпечити точний та зрозумілий переклад тексту, зберігаючи його мовну та культурну специфіку. Крім того, дослідження синонімів та антонімів допомагає розширювати словниковий запас та покращувати мовні навички, що важливо для вивчення китайської мови як іноземної мови. Отже, вивчення синонімії та антонімії в китайській мові має як теоретичне, так і практичне значення для вивчення мови та культури Китаю, а також для розвитку мовних навичок та забезпечення точного та зрозумілого мовлення та перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (2005) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К. ; Ірпінь : Перун. 1728 с.
2. Волошина А. (2000) Безеквівалентна лексика близькоспоріднених мов: проблема семантичної структури. Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Випуск XXVI. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка. С. 56-64.
3. Герцовська Н. О. (2014) Реалія як лінгвістичне явище. Сучасні дослідження з іноземної філології. Вип. 12.
4. Данилюк Н. О. (2012) Лексика з національно-культурним змістом на початковому етапі вивчення української мови іноземцями. Вип. 9. 186-193 с.
5. Дученко Л.В. (2004) Жанрово-лінгвістичні особливості темпоральноповідальної структури художнього тексту (на матеріалі англomовної детективної прози 20 сторіччя) (Текст) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови». Одеса. 19 с.
6. Дяченко Л.М. (1997) Функціонально–семантична характеристика безеквівалентної та фонової лексики сучасної української літературної мови: Автореф.дис. ... канд. філол. наук. Київ. 18с.
7. Зорівчак Р.П.(1989) Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози). Львів. 215с.
8. Іванов Ю. (1983) Питання теорії художнього перекладу К.
9. Ільчишин Н. М. (2007) Культурологічний підхід до вивчення іноземної мови. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». № 586 : Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього тексту та питання лінгвометодики. С. 20–24.
10. Корольова Т.М. (2013). Проблеми автоматизованого перекладу. науковий вісник ПнПу: Лінгвістичні науки. № 17. с. 238–251.
11. Корунець І.В. (2000). Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця : Нова Книга. 448с.

12. Кочерган М.П. (1999) До питання про безеквівалентну лексику і лакуни та способи їх компенсації. Проблеми зіставної семантики. Збірник статей за доповідями Міжнародної наукової конференції з проблем зіставної семантики 23-25 вересня 1999р. К. С. 42-45.
13. Кочерган М.П. (1999). Загальне мовознавство (підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти). Київ. С.171 – 172.
14. Селіванова О.О. (2006). Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми. Підручник. Полтава: Довкілля-К, 716 с.
15. Серебрякова Ю. С. Реалії як засіб створення національного колориту в художньому тексті (Електронний ресурс). URL: <https://mydocx.ru/11-94336.html>.
16. Сорокін С.В. (2001). До проблеми диференціації частин сучасної турецької мови. Вісник Київського університету імені Т.Шевченка. Східні мови та літератури. Вип. 6.
17. Сорокін С.В. (2002). Система мікросинтаксису турецької мови. Автореф. канд. філол. наук. Київ.
18. Сорокін С.В. (2010). Практичний курс перекладу з турецької мови. Частина перша. Переклад газетно-інформаційних текстів. Київ. 294 с.
19. Хан О.Г. (2009). Особливості перекладу реалій у контексті детективної оповіді. Південний архів. Збірник наукових праць. Філологічні науки. Херсон : Видавництво ХДУ, Вип. XLVI. С. 106.
20. Хан, О.Г. (2011). Детектив як тип тексту: перекладознавчий аспект (на матеріалі британського й американського детективів та їх перекладів): дис. ... канд. філол. наук. Херсон, 228 с.
21. Baker M. (1992). In Other Words. A Coursebook on translation / M.Baker. Londonnew York: Routledge.
22. Conan Doyle A. (1984). The Complete Sherlock Holmes. L: Hamlyn Publishing, 1083p
23. Hansom cab (Electronic resource). URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Hansom_cab
24. Knittlova, Dagmar (2005) 'On the Degree of Translators'. PHILOSOPHICA73, 140

25. Levý Jiří. (2011). The Art of Translation (Benjamins Translation Library) John Benjamins, 322.
26. Liliya Ermakova, Sevinç Üçgül. (1998). Kısa Rusça-Türkçe Deyimler Sözlüğü. İstanbul.
27. Murdoch I. (2003). The Sandcastle. Kharkiv, 288 p.
28. Ömer Asım Aksoy. (1998). Türkçe Deyimler Sözlüğü. İstanbul.
29. Penny Hands (1996). Chambers dictionary of Idioms. Edinburgh, 1996.
30. 余东、陈可培 (2003). 论翻译策略的文化内因 / 东余，可培陈。 // 解放军外国语学院学报. - 312页.